

# Hjortevildtoversigten 2013

**Tekst:** Mads Flinterup m.fl. **Foto:** Finn Sakslev Andersen

**IGEN I ÅR** er oversigten baseret på de regionale hjortevildtgruppers indberetninger af de lokale bestande af då- og kronvildt.

Der er indberettet 50 områder med kronvildtbestande. Den samlede bestand af kronvildt vurderes at være steget med 10% i forhold til året før. Det vurderes, at 95% af den samlede kronvildtbestand står i Jylland.

Den samlede bestand af dåvildt er vurderet til at være steget ca. 12% i forhold til sidste år. Der findes dåvildt over stort set hele landet, og der er indrapporteret ikke færre end 83 lokale bestande. Men størstedelen (60%) af dåvildtbestanden står på øerne.

Et nærstudium af den samlede

oversigt vil afsløre en række paradokser. Eksempelvis ses, at bestande, som i 2012 blev vurderet som stagne-rede, udviser en markant stigning i 2013. Hjortevildtoversigten er udtryk for det bedste skøn, og nye informationer kan være kommet til og dermed have ændret billedet. Dette skal dog stadig ses som et udtryk for, at hjortevildtoversigten ikke kan give det fulde billede, men at de bestands-estimer, som de regionale hjortevildtgrupper udarbejder, er et udtryk for det bedst mulige. Sidder du inde med yderligere oplysninger for dit lokalområde, vil de regionale grupper meget gerne underrettes herom. >



Bestandene mærket med \* optræder for første gang i oversigten 2013.

Kronvildt									
Område	Estimat '12	Udv. '12	Estimat '13	Udv. '13	Område	Estimat '12	Udv. '12	Estimat '13	Udv. '13
<b>Nordjylland</b>	<b>1.800</b>		<b>2.350</b>		Rougsø	25	↑	25	↑
Thy	500-600	↑	750	↗	Skiffard*			50	↑
Østerild	300	↓	500	↗					
Tranum	500-600	↑	600	↗	<b>Sydjylland</b>	<b>4.350</b>		<b>4.550</b>	
Nordøstvendssyssel	400	→	500	→	Oksbøl	1.400	→	1.400	→
					Vorbasse-Hovborg	900	↑	900	↗
<b>Himmerland</b>	<b>1.015</b>		<b>1.100</b>		Sdr. Omme	700	↑	700	↗
Vesthimmerland	40-50	↑	60-70	↑	Birkebæk, Høgild- gaard m.fl.	450	↑	500	↑
Sydhimmerland	10-20	↑	30-40	↑	I øvrigt	900		1.050	↑
Rold Skov	900	↓	950	↗					
Østhimmerland	20	↑	10-15	↑	<b>Sønderjylland</b>	<b>1.365</b>		<b>1.430</b>	
Mariager-Randers	30-40	↑	40-50	↑	Als	15	↑	25	↑
					Bommerlund og Frøslev	350	→	300	↑
<b>Vestjylland</b>	<b>4.300</b>		<b>4.750</b>		Aabenraa til Haderslev	50	↑	60	→
Klosterheden	550	↗	550	→	Skærbæk til Toftlund	400	↑	425	→
Feldborg	550	↗	700	↑	Løgumkloster til Tønder	100	↑	125	↑
Ulborg	3.200	→	3.500	→	Omkring Gram	400	↑	425	→
					Bramming til Ribe	50	↑	60	↑
<b>Midtjylland</b>	<b>3.035</b>		<b>3.300</b>		Haderslev til Kolding*			10	→
Hammel-Bjerringbro	650-700	↑	650-700	↑					
Kompedal-Myremalm	370-400	↑	350-400	→	<b>Sydsjælland</b>	<b>545</b>		<b>710</b>	
Gludsted, Nørlund, St. Hjølund og	1500-1600	↑	1.500-1.700	↗	Saltbæk Vig	150	↑	150	↑
Skærbæk Hastrup, Rørbæk	350-400	→	500-600	↑	Åmosen	300	↗	400	↗
og Mattrup					Holmegaard og Gisselfeld m.fl.	70	↑	100	↑
Odder	50	→	100	↑	Øst for Ringsted	14	↑	20	↑
					Hvalsø-skovene	10	↑	20	↑
<b>Djursland</b>	<b>2.450</b>		<b>2.600</b>		Vordingborg-området*			20	↑
Emmedsbo-Sostrup	250	↑	350	→					
Meilgaard	350	↓	350	↓	<b>Nordsjælland</b>	<b>235</b>		<b>335</b>	
Fuglsø Mose og Ramten Skov	650	→	650	↑	Halsnæs	20-25	↑	25-30	↑
Løvenholm, Fjeld og Brunmose	650	→	650	→	Tisvilde	35-45	↑	55-65	↑
Skaføgaard	250	↑	250	↑	Valby Hegn	75-85	↑	95-105	↑
Rosenholm	50	→	25	↑	Harager Hegn	70-75	↑	85-90	↑
Stubbesø	200	↑	250	↑	I øvrigt	25-35	↑	55-65	↑
					<b>Sml. forårsbestand</b>	<b>19.095</b>		<b>21.125</b>	

Dåvildt									
Område	Estimat '12	Udv. '12	Estimat '13	Udv. '13	Område	Estimat '12	Udv. '12	Estimat '13	Udv. '13
<b>Nordjylland</b>	<b>1.370</b>		<b>1.825</b>		<b>Himmerland</b>	<b>485</b>		<b>600</b>	
Thy	120	↑	150	↑	Trend	100	↑	120	↑
Østerild	4-500	↑	600	↑	Livø	130	↑	110	↑
Tranum	400	↑	550	↑	Østhimmerland	30	↑	30-40	↑
Nordøstvendssyssel	400	→	400	→	Hobro til Hadsund	150	↑	150	↑
Sydøstvendssyssel*			125	↑	Mariager-Randers	75	↑	70-80	↑

## Dåvildt (fortsat)

Område	Estimat '12	Udv. '12	Estimat '13	Udv. '13	Område	Estimat '12	Udv. '13	Estimat '12	Udv. '13
Himmerlandske Heder*			70-80	↑	<b>Fyn</b>	<b>6.120</b>		<b>6.525</b>	
Ålestrup-Mødrup-Skals*			30-40	↑	Assens	200	↑	350	↑
<b>Vestjylland</b>	<b>1.220</b>		<b>1.450</b>		Kerteminde inkl. Romsø	450	↑	330	↑
Klosterheden	270	↑	325	↑	Langeland	2.200	↗	2.500	↗
Idom	110	↑	135	↑	Middelfart inkl. Wedellsborg	600	↑	500	↑
Sørvad	50-65	↑	50-65	↑	Nordfyn inkl. Æbelø	500	↑	600	↑
Vinderup-Mogenstrup	70-80	↑	70-80	↑	Nyborg	500	↑	200	↑
Ørre	200-230	↑	250-275	↑	Svendborg	300	↑	400	↑
Stauning	120-130	↑	150-180	↑	Sydvestfyn	720	↑	875	↑
Nordøstsalling	100-110	↗	110-120	↑	Midtfyn inkl. Ravnholt	500	↑	500	↑
Nordfjends	50-60	↗	60-70	↑	Tåsinge	150	↑	170	↑
Vestsalling	168-180	↗	175-200	↑	Ærø*			100	↑
Skive-Rønbjerg	30-40	↗	50-60	↑	<b>Sydsjælland</b>	<b>1.500</b>		<b>2.000</b>	
<b>Midtjylland</b>	<b>670</b>		<b>700</b>		Sorø og Bavelse-Næsbyholm		↑	↑	
Tjele	40-50	→	50	↑	Gisselfeld og Holmegaard m.fl.		↑	↑	
Kompedal	10-15	→	40-50	↑	Jyderup-skovene		↑	↑	
Silkeborg	150-160	↑	150-160	↑	St. Svendstrup, Humleøre og Hvalsø-skovene		↑	↑	
Samsø	250-300	↑	250-300	→	Bognæs og Boserup skov		↑	↑	
Juelsminde	180	↑	180	→	Vallø og Gl. Køgegaard		?	↑	
Syd for Ikast			10-20	↑	Lækkende		?	↑	
<b>Djursland</b>	<b>875</b>		<b>1.000</b>		<b>Nordsjælland</b>	<b>1.250</b>		<b>1.190</b>	
Emmedsbo-Sostrup	250	↑	275	↑	Gribskov m.v.		→	1.100-1.200	↗
Meilgaard	200	→	225	↑	Valby Hegn			30-40	→
Fuglsø Mose og Ramten Skov	60	↑	70	↑	Store Dyrehave			30-40	↗
Løvenholm, Fjeld og Brunmose	120	↑	150	↑	Tisvilde Hegn			20-25	↗
Skaføgaard	225	↑	250	↑	<b>Lolland-Falster</b>	<b>1.770</b>		<b>1.900</b>	
Rosenholm	20	↑	25	↑	Corselitze	75-100	↑	75	↑
<b>Syddjylland</b>	<b>425</b>		<b>610</b>		Naturstyrelsen Storstrøm	15-20	↑	50	↑
Oksbøl	125	↑	145	↑	Frejlev-Sakskøbing	150	↑	175	↑
Vorbasse-Hovborg	125	↑	175	↑	Syddjylland	1.100-1.200	→	1.100-1.200	→
Grindsted	50	↑	50	→	Bursø	20-30	↑	30-40	↑
Ansager	50	↑	50	→	Vestlolland	10-15	↑	15-20	↑
Nr. Nebel	50	↑	125	→	Nordvestjylland	10-15	↑	15-20	↑
Trekantsområdet	25	↑	25	↑	Christianssæde	150-200	↑	200	↑
Lindeballe*			40	↑	Rågø	80	→	100	↑
<b>Sønderjylland</b>	<b>880</b>		<b>1.020</b>		Enehøje	50	↑	60-70	↑
Als	250	↑	275	↑	Fejøl	10	↑	25	↑
Bommerlund og Frøslev	350	→	325	→	<b>Bornholm</b>	<b>65</b>		<b>80</b>	
Aabenraa til Haderslev	75	↑	100	↑	Hele øen	50-80	↑	75-90	↗
Haderslev til Kolding	175	↑	250	↑	<b>Sml. forårsbestand</b>	<b>16.630</b>		<b>18.900</b>	
Omkring Gram	30	↑	40	↑					
Bramming til Ribe*			10	→					
Løgumkloster til Tønder*			10	→					
Skærbæk til Toftlund*			10	→					



## > Nordjylland

Både kron- og dåvildtet er i fremgang nord for Limfjorden. Bestanden af kronvildt er vurderet en tredjedel større i 2013 end i 2012. Stigningen er især sket i området omkring Nationalpark Thy, som nu vurderes at huse 750 kron dyr. Gruppen melder, at kronvildtet nu er tilbage i Østerild/Hjardemål-området efter anlæggelsen af Vindmølle Testcenteret. Sammensætningen af afskydningen vurderes som passende - på nær i Trandum-området, hvor der nedlægges for mange hjorte i for ung en alder.

En fjerdedel af den samlede jyske dåvildtbestand står i Nordjylland. Delbestandene er i første omgang opstået ved diverse udslip fra hjortefarme. Disse spontant opståede bestande er siden blevet suppleret med lovlige udsætninger. Bestanden i Sydøstvendssyssel på 125 dyr optræder for første gang i oversigten. Bestandene i Thy-Hanherred har tidligere været fredet i forbindelse med udsætningerne. Men bestandenes størrelse og dyrenes adfærd har gjort, at der er blevet indført en jagttid allerede fra december i år, hvor der må nedlægges då-, kalv og -spidshjort.

Hjortevildtgruppen har i øvrigt indstillet en række justeringer af de lokale jagttider på både kron- og dåvildt fra 2014.

## Himmerland

Kronvildtet i Himmerland er stadig koncentreret om det gamle kerneområde Rold Skov. Hjortevildtgruppen vurderer, at afskydningen i Rold skov er for lille, og at der bør nedlægges flere kalve og hinder i den kommende sæson. De øvrige bestande af kronvildt i området er alle et stykke fra den bestandsstørrelse, der vurderes at kunne være plads til. Kun bestanden omkring de himmerlandske heder er underlagt jagttidsrestriktioner.

Dåvildtet i Himmerland er fordelt på syv separate delbestande. Alle bestande vurderes at være i fremgang, hvilket er glædeligt, idet målet er at øge disse bestande. Forvaltningen af dåvildt forløber succesfuldt ved hjælp af frivillige aftaler.

## Vestjylland

Mere end en femtedel af det danske kronvildt står i det vestjyske forvaltningsområde. I hjortevildtgruppen arbejdes der med tre delområder

navngivet efter de tre gamle statskovdistrikter Klosterheden, Ulborg og Feldborg. Områderne dækker dog langt mere end de arealer, som ejes af Naturstyrelsen. Klosterheden Plantage er kernen i det nordvestlige hjørne. I øst er kerneområderne de to Feldborg-plantager og Ovstrup Hede. I den sydvestlige del af forvaltningsområdet ligger Ulborg-området. Her udgøres kerneområderne af de store granplantager nordøst for Ringkøbing. I dette område har man lokalt opgjort afskydningen af kronvildt siden jagtsæsonen 2007/08. Afskydningen i dette område blev i jagtsæsonen 2012/13 opgjort til hele 1.633 dyr. Det tal vidner om, at området omkring Ulborg huser landets absolut største bestand med de 3.500 dyr, som gruppen har opgjort i år.

Så store bestande har en pris, og i hele forvaltningsområdet rapporteres om omfattende markskader. Disse markskader er desværre med til at lægge kronvildtet for had hos en række landmænd. I kraft af denne stigmatisering føler nogle af egnens jægere sig tilsyneladende kaldet til at bekæmpe kronvildt med alt andet end etiske midler. Gruppen angiver selv: alt for lange skud, manglende kuglefang og manglende eftersøgning. Gruppen ønsker en stor afskydning, men understreger, at det forudsætter, at jagthåndværket er i orden.

I det område, som dækkes af den vestjyske hjortevildtgruppe, er der 10 delbestande af dåvildt. Fire af disse er på halvøen Salling. De resterende seks bestande har indtil i år været underlagt en fredning. Men i jagtsæsonen i år åbnes der i Herning, Holstebro, Struer og Lemvig kommuner for jagttid på dåkalv i perioden 1.-15. december. I Ringkøbing-Skjern Kommune er alt dåvildt jagtbart i december måned. Gruppen henstiller til en begrænset afskydning af voksne dyr, nu hvor jagten åbnes efter en længere fredning.

## Midtjylland

I det midtjyske forvaltningsområde arbejdes med fem lokale bestande af kronvildt. Den største bestand er koncentreret omkring plantagerne syd for Silkeborg, dvs. primært de privatejede Skærbæk og St. Hjælland Plantager samt de statsejede Gludsted og Nørlund. Mellem Silkeborg og Randers rapporteres om en stigende

bestand med udgangspunkt i godserne Frijsenborg og Ormstrup. Den tredjestørste bestand i området huses omkring Rørbæk Sø og østover. I dette område er der i sidste jagtsæson nedlagt flere store og modne hjorte. I området omkring Kompedal og Myremalm Plantager rapporteres også om en stigende bestand. Disse fire bestande er alle koncentreret omkring nåletræsplantagerne i denne del af regionen. Men øst for motorvejen E45 omkring Odder ser det nu ud til, at kronvildtbestanden har fået rigtig fat. Området her er domineret af et klassisk østdansk herregårdslandskab med frodige mindre løvtræsskove og store marker. Selv om denne biotop ikke har tradition for at huse kronvildtet, ser det ud til, at kombinationen her er særdeles vellykket.

Den midtjyske hjortevildtgruppe har foreslået en ny lokal jagttid, som lægger op til totalfredning af hjorte med seks til otte sprogter. Samtidig har gruppen i erkendelse af, at der nedlægges for få dyr, ønsket septemberjagt på kronkalve i hele området. Den nye jagttid vil først være aktuel fra 2014.

I det midtjyske forvaltningsområde rapporteres om fem egentlige bestande af dåvildt. Størst er bestanden på Samsø. Bestanden omkring Silkeborg giver fra tid til anden en del diskussion på lokalt plan, hvor ikke alle lods ejere er lige enige om målet med bestanden. Bestanden på halvøen ud mod Juelsminde giver til gengæld ikke anledning til meget postyr, og dyrenes færdes i vid udstrækning hos nogle større lodsejere, som for længst har forliget sig med dåvildtet på egnen.

I områderne nord og syd for Ikast rapporteres om mindre bestande, som der fortsat er lokal opbakning til totalfredning af. Den del af området, som ligger i Herning Kommune, har nu åbnet for kalvejagt de første 14 dage i december.

## Djursland

Hjortevildtgruppen på Djursland melder om hele ni delbestande af kronvildt. Seks af disse bestande er koncentreret omkring det skovbælte, som løber fra Hornslet i sydvest til Gjerrild i nordøst. Der er med sikkerhed en hel del udveksling mellem dyrene i området. Det er alment kendt, at dyrene fra Løvenholm-områderne og Meilgaard i løbet af jagtsæsonen >

# FASTER THAN BOARS



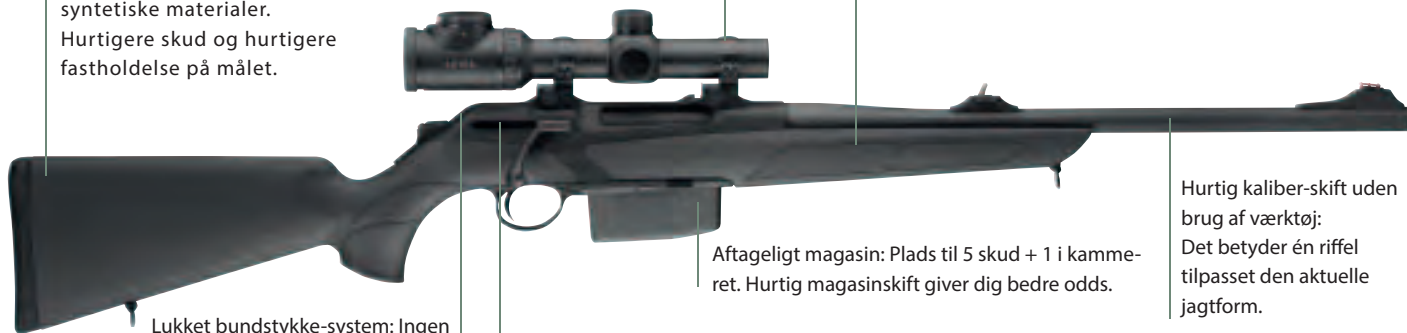
**RX.HELIX**

Vejl. pris fra kr. 20.995,-

Explorer Synthetic skæfte:  
Straight skæfte for minimal  
rekyle, produceret i bedste  
syntetiske materialer.  
Hurtigere skud og hurtigere  
fastholdelse på målet.

HELIX drivjagts-montage:  
Lav montering for hurtig fokus på  
målet ved korte afstande.

HELIX Take-Down: Nemt at adskille og samle.  
Riflen fylder minimalt under f.eks. rejser.



Lukket bundstykke-system: Ingen  
bevægelige dele der kommer tæt på dit  
øje ved skudafgivelse og efterfølgende  
genladning.

Aftageligt magasin: Plads til 5 skud + 1 i kamme-  
ret. Hurtig magasinskift giver dig bedre odds.

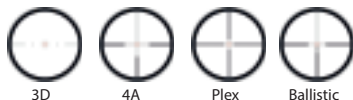
Hurtig kaliber-skift uden  
brug af værktøj:  
Det betyder én riffel  
tilpasset den aktuelle  
jagtform.

HELIX Straight-Pull system:  
2:1 action for kortest mulig repetering.  
Verdens hurtigste repeteringsystem.

En riffel i RX.Helix kvalitet fortjener en sigtekikkert med klasse. F.eks. en Leica Magnus med belyst sigte, der står skabt under alle lysforhold, takket være en dag/nat mode, som automatisk svækker eller intensiverer lysintensiteten. Såvel okularer som objektiver har fået Leicas specielle AquaDura TM coating, som får både vand og støv til fuldstændigt at prelle af, så man altid har et fuldstændigt klart syn. 100 % vandtæt ned til 4 meter og forseglede med nitrogen. Hurtig fokus okularstykke og letbetjent 1cm/100m justering for afdrift og elevation.



Leica Magnus er det ypperste i kvalitet, som den berømte tyske fabrik kan præstere. Fås i 1-6,3x24 - 1,5-10x42 og 2,4-16x56 med forskellige sigter til vejl. pris fra kr. 15.895,-



3D

4A

Plex

Ballistic



**Forhandles bl.a. i følgende butikker:**

**1358:** Jagt & Fiskerimagasinet, København K 33 33 77 77. **1879:** Hunters House, Frederiksberg C 33 22 23 33 & 35 36 66 66. **2640:** Vaabensmeden, Hedehusene 38 10 24 03. **2850:** Gamefair, Nærum 45 80 90 16. **3200:** Gun & Country Shop, Helsingør 48 79 00 24. **3250:** Lyngs Jagtvåben, Gilleleje 48 30 17 93. **3720:** A.P. Hellisen, Åkirkeby 56 94 74 50. **4100:** Hubertushuset, Ringsted 57 61 13 60. **4200:** Jagt & Fritidshuset, Slagelse 58 52 61 90. **4450:** Jagt & Fritidshuset, Jyderup 59 20 95 00. **4600:** Aktiv Fritid, Køge 56 63 15 33. **4640:** Mertz Jagt & Fritid, Fakse 56 71 33 30. **4735:** Røstoftes Maskinforretning, Mern 55 98 50 99. **4800:** Mertz Jagt & Fritid, Nykøbing F 54 85 32 99. **4930:** Sport & Hobby, Maribo 54 78 08 13. **5250:** Odense Jagt & Fritid, Odense SV 70 30 01 70. **5592:** Jagt & Beklædning, Ejby 64 88 12 28. **6261:** Klindt Jagt & Fiskeri, Bredebro 74 71 17 96. **6400:** MacNab Jagt & Fiskeri, Sønderborg 74 43 16 46. **6900:** Korsholm, Skjern 96 80 20 20. **6950:** J.K. Jagt & Fiskeri, Ringkøbing 97 32 48 38. **7200:** MacNab Jagt & Fiskeri, Grindsted 75 32 06 22. **7400:** Seatrout, Herning 96 60 60 65. **7441:** Jagtshuset, Bording 86 86 11 77. **7660:** Jagt & Fiskeri, Bækmarksbro 97 88 10 12. **8380:** Nystrom & Krabbe, Trige 86 23 22 01. **8660:** Gamebird, Skanderborg 86 52 38 00. **8700:** Sportshuset, Horsens 75 62 67 99. **8800:** JAFI, Jagt, Fiskeri & Outdoor, Viborg 86 60 00 36. **8850:** Bøssemageren, Bjerringbro 86 68 44 33. **8870:** Guns & Powder, Laurbjerg, Langå 86 78 98 11. **9000:** Jægeren & Lystfiskeren, Aalborg 98 13 94 00. **9200:** Aalborg Jagt, Aalborg SV 98 16 95 77. **9500:** MB Jagt & Fiskeri, Hobro 98 55 70 28. **9690:** Kraghs Fiskeartikler, Fjerritslev 98 21 31 21.

**NORMARK**  
DENMARK A/S  
www.normark.dk

➤ samler sig mere og mere omkring Fuglsø Mose. Bestanden syd for Tirstrup lufthavn er nu på 250 dyr, og udviklingen er stadig opadgående. Bestanden på Rougsø mod Randers Fjord er fortsat på ca. 25 dyr, men det ser ud til, at dyrene nu har etableret sig fast i området. Også mellem hovedvej 16 og Skiffard ser der nu ud til at være etableret en lille ny bestand.

Gruppen melder om omfattende skader på afgrøder før høst i områderne med de største bestande. Der er eksempler på skader for flere hundre tusinder af kroner, og enkelte landmænd overvejer helt at indstille landbrugsdriften. For at øge fokus på afskydning af kalve og hinder har gruppen indstillet en afkortning af jagttiden på hjorte. Således ønsker gruppen en fredning af kronhjorte i januar fra og med januar 2015.

Gruppen indberetter dåvildt i seks delbestande - alle i og omkring det sydvest-nordøstgående skovbælte. Tyngden af dåvildtet findes omkring Skaføgaard og igen i skovene omkring Meilgaard over Emmedsbo til

Sostrup. Gruppen er af den opfattelse, at dåvildtbestanden ikke må øges på bekostning af kronvildtet.

### Syddjylland

I det sydjyske forvaltningsområde opererer hjortevildtgruppen med fire delbestande af kronvildt. Størst er bestanden i og omkring Oksbøl Krondyrreservat. Men bestandene omkring Sdr. Omme og Vorbasse er nu også blevet særdeles talstærke. I den nordlige del af forvaltningsområdet ligger de privatejede skove nord for Kibæk, hvor bestanden nu anslås til 500 dyr. Ud over disse velafgrænsede bestande anslår gruppen, at der i forvaltningsområdet står lidt flere end 1.000 dyr. Her kan lokaliteter som Borris Skydeterræn og skovene langs Skjern Å mellem Sdr. Felding og Arnborg fremhæves. Gruppen har opgjort afskydningen i 2012/13 til i alt 1.277 krondyr. Gruppen vurderer kønsfordelingen i den samlede afskydning som afbalanceret. Dog ønsker gruppen, at flere hjorte når en moden alder, og at andelen af kalve i

udbyttet øges. På den baggrund har gruppen ønsket septemberjagt på kalve fra 2014.

Gruppen rapporterer, at dåvildt er etableret i seks lokale bestande, hvor der i praksis kun afskydes af bestanden mellem Vorbasse og Hovborg. De øvrige bestande er dog kun reguleret via lokale frivillige aftaler. Det er gruppens vurdering, at der er plads til mere dåvildt i området, uden at det vil give problemer.

### Sønderjylland

I Sønderjylland kan kronvildtet underinddeles i otte delområder. Tyngden ligger i skovene omkring de tidligere Lindet og Aabenraa statsskovdistrikter. Afskydningen omkring det gamle Lindet-distrikt vurderes at være domineret af for få kalve og hinder og for mange hjorte. Særligt de unge hjorte vurderes at blive beskyttet for hårdt. Uden for disse statsskovarealer er bestandene nu med succes etableret i mindre omfang.

Bestanden på Als er nu på ca. 25 dyr, og der er på øen en klar målsæt- ➤



# Tak til alle ...



*- for den fantastiske opbakning  
og opmærksomhed ved vores åbning i august  
- hele teamet hos Kr. O. Skov glæder sig  
til at byde jer indenfor i de flotte nye lokaler  
til masser af gode tilbud hele efteråret.*

*Med venlig hilsen*

## KR. O. SKOV A/S

JAGTARTIKLER OG HÅRDE HVIDEVARER  
Strædet 2, 7441 Bording • Tlf. 86 86 11 77 & 86 86 10 10

ÅBNINGSTIDER:

Mandag-torsdag 9.00-17.30 • Fredag 9.00-19.00 • Lørdag 9.00-13.00

Member of  
JaguarGroup  
Oprettet 1981





► ning om at sikre en forvaltning, som muliggør kronvildt på øen fremadrettet. Hjortevildtgruppen har ønsket at forsætte med den generelle jagttid på kronvildt i hele området.

Anderledes forholder det sig med de otte lokale dåvildtbestande. I området omkring Bommerlund og Frøslev plantager har der længe været en stor bestand. På Als har man fået den nye bestand under kontrol, således at der ikke er voldsomme problemer med uvane dyr, der generer i folks haver m.v. I området mellem Haderslev og Kolding er der en talstærk bestand, som deles af E45. Længere vestpå er forekomsten af dåvildt sporadisk. Hjortevildtgruppen har derfor foreslået flere forskellige lokale jagttider i området med virkning fra 2014. I flere områder er der ønsket en fredning for at lade bestanden få fodfæste.

### Fyn

På Fyn har man valgt at forvalte ud fra kommuneafgrænsningerne. Det giver undertiden nogle udfordringer,

idet bestandene ikke skeler til kommunegrænser. Men det giver en lang række fordele i forhold til den mere tekniske administration og formidling af forvaltningen. Døm selv ud fra tabellen over de fynske aftaler. På Fyn inkl. omkringliggende øer har man en overordnet målsætning om, at der skal være 10.000 dådyr. Dette tal svarer til et balancepunkt omkring ét dådyr pr. 30-40 ha. Der er nu flere egne, hvor bestanden er over dette niveau, hvorfor bestanden ønskes bragt ned eller om muligt spredt ud fra disse områder.

### Syd- og Vestsjælland

Den sydsjællandske hjortevildtgruppe opgør den samlede kronvildtbestand i forvaltningsområdet til 545 dyr. Se i øvrigt siden med resultaterne fra Københavns Universitets projekt.

Dåvildtet i forvaltningsregionen stortrives. Forekomsten er koncentreret omkring syv kerneområder. Det er meldingen, at bestandene er i fremgang i alle områder.

### Nordsjælland

I Nordsjælland er kronvildtbestanden stigende. Størstedelen er koncentreret omkring statsskovene Tisvilde, Valby og Harager Hegn. Hjortevildtgruppen vurderer, der er plads til flere dyr, men angiver, at der på nuværende tidspunkt nedlægges for mange yngre hjorte. Gruppen har ønsket en udvidelse af den lokale jagttid med virkning fra 2014. Se i øvrigt siden med resultaterne fra Københavns Universitets projekt.

Dåvildtet i Nordsjælland står primært i og omkring Gribskov. Dog opleves en spredning herfra mod nord. Der vurderes her at være plads til flere dyr.

### Lolland-Falster

Hjortevildtgruppen estimerer, at der er to dåvildtbestande på Falster og ni på Lolland. Kun bestanden på Sydlolland vurderes at være stabiliseret, de øvrige bestande er i vækst. I de fleste områder vurderer gruppen, at der er plads til flere dyr, dog ikke på Sydlolland,

hvor der er for mange dyr. Bestanden på Fejø giver nu markante skader i forhold til øens frugtproduktion.

### Bornholm

Den bornholmske bestand af dåvildt er stadig under opbygning. Hjortevildtgruppen vurderer, at der i jagttiden på kalve, som strækker sig fra 1.-15. januar, nedlægges 25-30% af den årlige produktion. Gruppen slår fast, at der er plads til mange flere dyr på øen, men ønsker ikke en eksplosion af bestanden og ønsker samtidig en fornuftig opbygning af køns- og aldersfordelingen. Således forudser gruppen ikke udvidelse af jagttiden i nær fremtid.

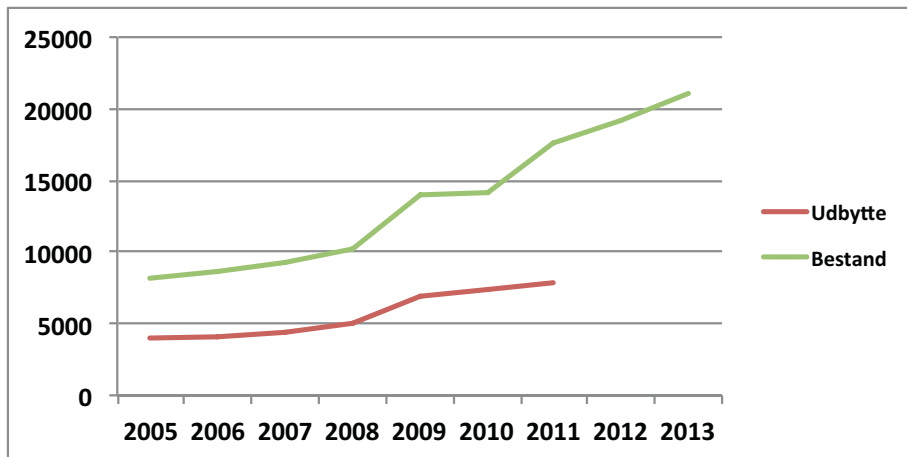
### Lov kontra frivillighed

Under gennemgangen af de enkelte regioner er der kort nævnt, hvilke tiltag de enkelte hjortevildtgrupper ønsker implementeret i den kommende jagttidsbekendtgørelse. Som det fremgår, er der lagt op til mange lokale jagttider på då- og kronvildt. Det fremgår ligeledes, at der kan være forskellige tilgange til, hvorledes den enkelte gruppe ønsker at håndtere udfordringerne. Således er det eksempelvis den sønderjyske hjortevildtgruppes ønske at etablere særskilte lokale jagttider for hver dåvildtbestand i området, samtidigt med at kronvildtet i hele regionen forvaltes under den generelle jagttid.

Denne mangfoldighed afspejler i første omgang de forskelle og forvaltningsmæssige udfordringer, som gør sig gældende i de forskellige egne.

Derfor har flere grupper valgt at basere forvaltningen på frivillige aftaler. Disse aftaler har en række fordele i forhold til forvaltningen. Særligt det, at de frivillige lokale aftaler er indgået i dialog omkring netop udfordringen på egnen, giver ofte et større lokalt ejerskab. Samtidig giver de frivillige aftaler en række frihedsgrader, blandet andet til at nedlægge individer, som af den ene eller anden grund er uønskede.

Endvidere er ingen kriminel, hvis vedkommende ved et uheld handler imod en frivillig aftale. Derimod er den jæger, som skyder et jagtlovsfredet dyr en lovbrøder, som har begået en strafbar handling. Det vil sige, at den, som nedlægger en såkaldt „spidshind“ mod parolen i det meste af Jylland, er et kvaj, som må tåle de



Den grønne kurve viser udviklingen i forårsbestanden af kronvildt, som den er opgjort af de regionale grupper. Den røde kurve viser udviklingen i det officielle vildtudbytte. Begge viser en ret markant stigning.

andres drillerier under jagtmiddagen. Den, som skyder en spidshjort på Djursland i den tro, det er en hind, skal derimod meldes til politiet. Men jagtlovsfredningen af kronspidshjort på Djursland har sat en stopper for ham, som tidligere skød enhver spidshjort, som han havde for. Den type jæger kan i det resterende Jylland fortsætte denne uønskede adfærd.

### Lokal dialog

Det er dog erfaringen, at de frivillige aftaler fungerer bedst i situationer, hvor bestanden er under opbygning, og aftalen derfor er, at ingen skyder noget. Når man skal være enige om, at en begrænset ressource (typisk hjortene) skal fordeles mellem flere, end der er ressourcer til, kommer frivilligheden til at stå sin prøve. Her

dukker menneskehedens uklædelige sider i form af griskhed og misundelse pludselig op og sætter en stopper for enhver fornuft og gensidig respekt. En anden stor udfordring i hjortevildtforvaltningen er, at dialogen og aftalerne indgås mellem de jægere, som er lokalt forankrede og bor i det pågældende område, men mange jægere har ikke denne lokale forankring og bor langt fra det område, hvor de har lejet jagt. Noglelektøren i denne sammenhæng er derfor jagtudlejeren, som er lokalt forankret og derfor bør være velorienteret om de lokale forhold.

Særligt den fynske hjortevildtgruppe har gjort meget for at fremme frivillige aftaler indgået i regi af de kommunalt baserede lav. Af tabellen på næste side fremgår de fynske aftaler. Er du i tvivl om, hvad der er god

### Fordele ved

#### Frivillige aftaler

- Giver frihedsgrader til at fjerne individer med uønsket adfærd.
- Giver frihedsgrader til at håndtere forskelle, hvor større ejendomme med andre forudsætninger kan fortsætte professionel forvaltning.
- Kan justeres fra år til år.
- Gør ikke uheldige jægere til lovbrødere.
- Skaber ejerskab og fællesskabsfølelse.

#### Juridiske begrænsninger

- Begrænser jægeres uønskede adfærd.
- Sikrer entydig administration.
- Er nemme at overskue.
- Er nemme at kontrollere.
- Stiller alle lige.

Der er en række fordele ved frivillige aftaler og juridiske bindinger. Husk, at de frivillige aftaler ligger inden for rammen af den generelle jagtlovgivning.

> skik og opførsel i det område, hvor du skal jage, så tag kontakt til det lokale lav og få derigennem en god dialog. Det fratager jægeren enhver stolthed og glæde, hvis han umiddelbart efter nedlæggelsen kan konstatere, at han har bragt sig selv på kant med den lokale aftale.

Tabellen over aftalerne på Fyn viser også, at der i to kommuner via *jagtlovgivningen* er indført særfredninger. Ærø har totalfredning af dåvildt. Langeland har længe haft lokal jagttid, men den centrale udfordring på øen er stadig at få skudt nok kalve og skånet nogle hjorte til moden al-

der. På trods af kun to måneders jagttid på hjortene, skydes der stadig alt for mange hjorte til, at blot nogle få når en moden alder på seks-otte år. For at reducere jagttrykket yderligere, er det indstillet at afkorte jagttiden til én måned fra 2014! Men som skrevet tidligere i *Jæger: Det nytter ikke stort at lave justeringer af jagttiden for at sikre en mere fornuftig afskydning, hvis den enkelte jæger ikke forstår og efterlever intentionen!*

Det nationale mål er entydigt: Vi skal have øget andelen af hjorte af moden alder i vores lokale bestande, og samtidig skal vi have bragt de lo-

kale bestande i balance med områdernes bæreevne. Det er således væsentligt at forstå, at det ikke er et succeskriterium alene, at antallet af hjortevildt i nærværende oversigt stiger fra år til år.

Midlerne er til gengæld mange, og du kan rent faktisk påvirke dem ved at engagere dig i forvaltningen regionalt og lokalt, hvor du har det privilegium at jage då- og kronvildt. Om frivillige aftaler eller juridiske bestemmelser er det rette i det område, hvor du er aktivt forvaltende, kan I kun vurdere i et lokalt fællesskab.

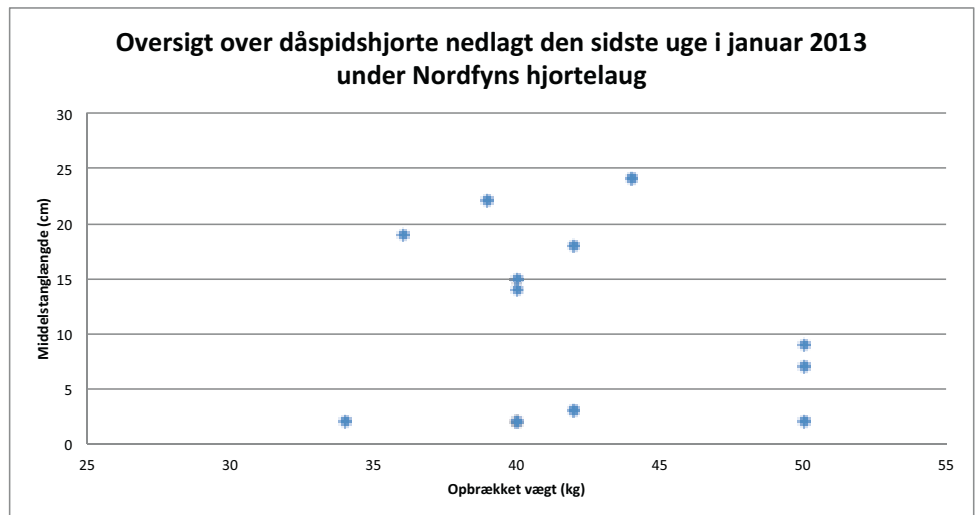
[mf@jaegerne.dk](mailto:mf@jaegerne.dk)



Kommune	Vurderet bestandstæthed
Assens	146 ha pr. dyr
Faaborg-Midtfyn	Sydlig del: 46 ha pr. dyr Nordlig del: 236 ha pr. dyr
Kerteminde	137 ha pr. dyr
Langeland	11 ha pr. dyr
Middelfart	198 ha pr. dyr
Nordfyn	100 ha pr. dyr
Nyborg	138 ha pr. dyr
Odense	Uden angivelse
Svendborg uden Tåsinge	87 ha pr. dyr
Tåsinge	41 ha pr. dyr
Ærø	90 ha pr. dyr

I regi af Nordfyns hjortelaug registreres de dåspidshjorte, som nedlægges den sidste uge i januar. Her er stanglængde plottet mod dyrets opbrækkede vægt. Som det ses, siger geviret ikke meget om dyrets kondition.

Oversigt over aftaler under den fynske hjortevildtgruppe. Bemærk, at kursiveret tekst er juridisk bindende. De øvrige aftaler er frivillige i regi af det kommunale lav.



Aftale	Kommentar	Mere information
Dåvildt fredet		<a href="http://www.assenskommnehjortelaug.dk">www.assenskommnehjortelaug.dk</a>
<b>Kun dele af kommunen:</b> Spidshjort jagtbar i september. Då, kalv, spidshjort samt fuldskuffeljagtbar i december og januar.	Kun delvist dækket af lav. En stor del af dåvildtbestanden står på større ejendomme med professionel forvaltning.	<a href="http://www.sydvestfynshjortelav.dk">www.sydvestfynshjortelav.dk</a>
Då, kalv og spidshjort er jagtbar i perioden 15.-31. januar.	En del af bestandene står på grænsentil Nyborg, Faaborg-Midtfyn og Odense kommuner.	<a href="http://www.kertemindehjortelaug.dk">www.kertemindehjortelaug.dk</a>
<i>Dåhjort: 1. dec.-31. jan.</i> <i>Då: 1. jan.-31. jan.</i> <i>Dåkalv: 1. okt.-31. jan.</i>	Ny juridisk jagttid forventes indført med virkning fra 1. april 2014.	Jagttidsbekendtgørelse nr. 304 af 20/03/2013.
Dåvildt fredet		<a href="http://www.middelfartkommuneshjortelaug.dk">www.middelfartkommuneshjortelaug.dk</a>
Spidshjort første uge i september og sidste uge i januar. Kalv hele januar. Fuldskuffel sidste uge i januar – én hjort pr. jæger.	Lavet arbejder med geografisk underopdeling.	<a href="http://www.nordfynshjortelaug.dk">www.nordfynshjortelaug.dk</a>
	Lav under opbygning.	
Henstilling til at følge aftale i nærmeste nabokommune	Intet lav, men henstillingen kommer fra JKF Odense	
Dåvildt jagtbar i den generelle jagttid. Der henstilles til, at halv- og fuldskuffel fredes.		<a href="http://www.hjortelaug.dk">www.hjortelaug.dk</a>
Der henstilles til at frede hjorte ældre end spidshjort.	Juridisk jagttid forventes indført med virkning fra 1. april 2014.	<a href="http://www.taasinge-hjortelaug.dk">www.taasinge-hjortelaug.dk</a>
<i>Dåvildt: Ingen jagttid.</i>		Jagttidsbekendtgørelse nr. 304 af 20/03/2013.

# Kronvildt på Sjælland

Tekst: Niels Kanstrup, Københavns Universitet Foto: Finn Sakslev Andersen

Som en del af projektet „Forvaltning af den stigende bestand af kronvildt på Sjælland“, som gennemføres af Københavns Universitet og finansieres af 15. Juni Fonden, gennemføres en samlet oversigt over de eksisterende kronvildtbestande på Sjælland. Der anvendes i denne sammenhæng en række forskellige datasæt, herunder „kronvildtoversigten“ i Jæger (1995-2011), indberetning fra de regionale hjortevildtgrupper (2009-2013),



det officielle vildtudbytte (2001-2011), vildtudbyttetotal indsamlet lokalt (2005-2012), indberetning på Danmarks Fugle og Natur, interviews og litteraturstudier. Resultatet forventes publiceret i form af en arbejdsrapport i løbet af 2013. Det efterfølgende er et resumé af de foreløbige resultater.

- Bestanden på Sjælland kan ved en simpel opsummering af de tal, vi har for de kendte udbredelsesområder, anslås til ca. 1.200 dyr som senvinterbestand. Hertil kommer de små bestande fra nytilkomne udbredelsesområder. Tilsvarende kan det samlede areal af udbredelsesområderne i form af de kerneområder og områder med faste mindre bestande, vi har kendskab til, anslås til ca. 70.000 ha - svarende til ca. 10% af Sjællands samlede areal (ca. 700.000 ha) eller ca. 15% af arealet uden for byområder.
- Der er tre større kerneområder, hver især med bestande på flere end 100 dyr, der er så veletablerede, at de må betragtes som faste og permanente bestande. Det drejer sig om Nordsjælland med forankring i Tisvilde Hegn, Valby Hegn m.v. (anslået i 2013 til 335 dyr), Vestsjælland med forankring i Åmosen og Saltbæk Vig (anslået i 2013 til over 600 dyr) samt Sydsjælland med forankring syd for Haslev på Holmegård og Gisselfeld (anslået i 2013 til ca. 100 dyr). Disse tre bestande er dels øget i antal, dels ekspanderet betydeligt til omkringliggende arealer. For Nordsjælland er spredningen sket mod øst i retning af Helsingør og mod syd med Gribskov som spredningsområde. For Vestsjælland er spredningen sket dels mod øst i retning af Ringsted og Roskilde og mod syd både vest om Tissø og øst om Tissø fra Åmosen mod Ruds Vedby og Dianalund. For Haslev-bestanden er ekspansionen sket mod nord og ikke mod syd.

- Ud over kerneområderne er der en række mere isolerede bestande i en række mindre områder. Nogle af disse har oprindelse i de kendte kerneområder, f.eks. bestanden i Hvalsø-skovene og på Giesegård øst for Ringsted, mens andre har deres egen oprindelse, f.eks. bestanden nord for Vordingborg. Disse bestande tæller færre dyr (<50) og er ikke nødvendigvis at opfatte som permanente. Der er dog meldinger om, at de alle er i vækst, og der findes i alle områder større ejendomme, der målsætter kronvildtet og igennem frivillig fredning søger at udvikle bestanden. Der er således god grund til at antage, at disse bestande vil konsolideres og inden for få år kunne betragtes som permanente.
- Til dette kommer dyr og småbestande, som der ikke er et regionalt eller centralt kendskab til. Danmarks Fugle og Natur giver her et fingerpeg om observationer i områder, hvor der i øvrigt ikke er kendskab til mere faste bestande. Observation af et enkelt dyr eller grupper af dyr er ikke sikkerhed for en fast lokal bestand.
- I visse områder på Sjælland er situationen fortsat, at der ikke forekommer kronvildt hverken i større faste bestande eller i sporadiske småbestande. Det gælder - ud over de egentlige byområder - områderne nord og øst for Storkøbenhavn, Hornsherred og Odsherred. Ligeledes synes trekanten mellem Roskilde, Ringsted og Køge samt Stevnshalvøen (øst for E47) foreløbig at være uden fritstående kronvildt. Det samme gælder Sydsjælland i en trekant mellem Slagelse, Ringsted og Næstved.
- Alt i alt skønnes på grundlag af de kendte bestandstal og en vurdering af de spredte forekomster, at den samlede sjællandske fritstående bestand i foråret 2013 er på ca. 1.300 dyr.